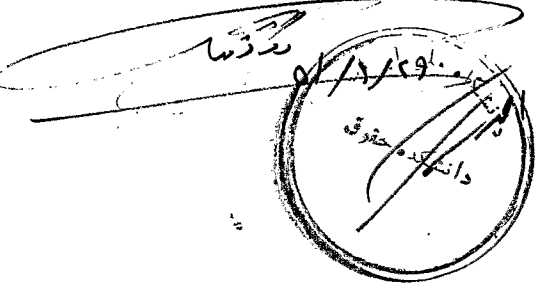

دین نیروی سرکار فایز در بهر کتب و کتابخانه
به آن درجه ممتاز اعطا می‌گردد.

دانشگاه ملی ایران
دانشکده حقوق

پایان نامه

برای دریافت درجه فوق لیسانس
مشاورین اداری و اجتماعی

موضوع :

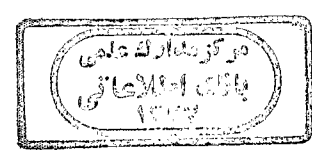
سازمان عمران جیرفت

پاراهتمائی :

استاد محترم جناب آقای منوچهر فرهنگ

تهیه و تنظیم : هوشنگ یکانی

۱۳۵۰-۵۱

نهایت مراتب تشکروامتنان خود را به استاد محترم جناب آقای منوچهر
فروتن که راهنمایی ایشان بنده را در تهیه این پایان نامه
چون چراغی فراراه بوده تقدیم می‌دارد .

هوشنگ . یگانی

۱

سازمان عمران چهارمست

فهرست ضمیمه رجاست

صفحه	عنوان
۵	سازمان عمران جیرفت
۵	تعریف از علم اقتصاد
۶	ارتباط علم اقتصاد با سایر علوم
۸	وضع عمومی جغرافیائی جنوب شرقی ایران
۱۰	اوضاع طبیعی جیرفت
۱۱	اوضاع اقتصادی واجتماعی جیرفت قبل از سال ۱۳۴۵
۲۲	منابع درآمد جیرفت
۲۴	کشاورزی
۲۷	دامپروری
۳۰	جنگ
۳۱	صنایع
۳۲	معادن
۳۳	نیروی محرکه
۳۴	ارتباط و مناسبات
۳۴	راههای اصلی
۳۶	راههای فرعی
۳۷	پست و تلگراف و تلفن
۳۹	سازمان جیت (تعریفی از سازمان)
۴۴	سابقه تاریخی برنامه ریزی
۴۶	سابقه تأسیس سازمان عمران جیرفت
۴۸	شرح خدمات عمومی منطقه عمرانی جیرفت
۵۶	شرح توسعه کشاورزی و دامپروری جیرفت و میناب

فهرست مندرجات

صفحه	عنوان
۶۷	طرح عمران منطقه جیرفت
۷۰	اوضاع اقتصادی و اجتماعی جیرفت بعد از سال ۱۳۴۵
۷۱	آبیاری و سدسازی
۷۳	ارزیابی فعالیتهای انجام شده
۷۶	فعالیتهای کشاورزی آزمایشی
۷۸	ارزیابی نحوه انتخاب مراکز کشاورزی
۷۹	رفع آفات نباتی و ارزیابی عملیات انجام شده
۸۰	فعالیتهای ترویج
۸۲	ماشین آلات کشاورزی
۸۳	دامپروری و دامپزشکی
۸۸	راهسازی
۸۹	ساختمان
۹۱	بررسی تشکیلات سازمان عمران جیرفت
۹۳	نتیجه گیری
	آیات تشکیل سازمان عمران جیرفت ضروری بوده است
۹۸	یاخیر
۱۰۸	چاره جوئی و پیشنهاد راه حل

منابع و مأخذ

- ۱- تنظیم برنامه های اقتصادی آقای دکتر پرویز زارعی
- ۲- اقتصاد کشورهای در حال توسعه آقای دکتر پرویز زارعی
- ۳- کتاب راهنمای شهرستانهای ایران از انتشارات سازمان فار
- ۴- اصول علم اداره و سازمان مدیریت آقای دکتر علی نیامی
- ۵- بودجه آقای دکتر علی نیامی
- ۶- اقتصاد آقای دکتر ابوالفضل عدلی
- ۷- گزارش اجرای برنامه هفت ساله دوم
- ۸- گزارش اجرای برنامه عمرانی سوم ۱۳۴۱-۱۳۴۶
- ۹- گزارش پیشرفت عملیات عمرانی برنامه چهارم
- ۱۰- کتاب برنامه مقدماتی عمرانی جیرفت ۱۳۴۵-۱۳۵۱ که از طرف دفتر عمران منطقه ای سازمان برنامه تهیه شده است
- ۱۱- گزارش بررسی کلی فعالیت های عمران جیرفت که توسط گروه کارشناسان - اعزامی سازمان برنامه در ۲۲/۱۰/۱۳۴۸ تهیه گردیده است
- ۱۲- گزارش مدیرعامل سازمان عمران جیرفت

بنام خداوند بخشنده مهربان

(سازمان عمران جیسرفت)

برای بحث در سازمان عمران جیسرفت مقدّماتاً و بطور اختصار باید بتعریفی که علما از علم اقتصاد نموده‌اند و ارتباط این دانش با سایر علوم از جمله جغرافیا و جامعه شناسی بپردازیم.

ساموئلسون *Samuelson* علم اقتصاد را چنین تعریف کرده است:

"علم اقتصاد عبارت از بررسی روشهایی است که بشر با وسیله یابدون وسیله پول برای بکاربردن منابع کمیاب تولید بمنظور تولید کالاها و خدمات در طی زمان و همچنین برای توزیع کالاها و خدمات بین افراد و گروهها در جامعه بمنظور مصرف در حال و آینده انتخاب می‌کند."

و پاولسن *Paulsen* در مورد تعریف علم اقتصاد می‌گوید:

بشر برای تأمین نیازمند بیهای خود و رسیدن ببهدهای خویش می‌بایسد يك سلسله کالاها و وسائل لازم را تهیه و بمصرف برساند. علم اقتصاد عبارتست از بررسی مجموعه تأسیسات و فعالیتهاییکه بشر برای تهیه و مصرف اینگونه کالاها و وسائل بکار میبرد. از خصوصیات فعالیتهای بشری (برعکس سایر موجودات زنده) اینستکه:

اولاً - افراد بشر دانسته و با قصد قبلی (نه بطور غریزی) بین امکانات مختلف

مقایسه کرده راهی را که متضمن حداکثر موفقیت باشد انتخاب می کنند .

ثانیا - وسائلی که افراد بشریکار میبرند محدود به عوامل طبیعی و چیزهای

غیر قابل تغییر نبوده بلکه همواره در صدد هستند تا تکمیل آنها با استفاده از جدید -

ترین روشهای حتی تهیه و نصب تا سیستمات دائمی احتیاجات خود را بنحو بهتر

تامین سازند .

ثالثا - علاوه بر زمان حال فعالیتهای بشری شامل پیش بینی نیازمندیهای

آینده و ادوار بعد هم میگردد هدف و نقش اصلی تحلیل اقتصادی عبارتست از

بررسی اصول فعالیتهای اقتصادی و تدابیری که در آن موثر است و به عبارت دیگر

بررسی حقایق و نهادهای *institutions* زندگی اقتصادی جدید که

به بررسی مفهوم کلی محصول ملی و درآمد ملی و نوسانات آن منتهی میشود و همچنین

مطالعه اجزای تولید ملی و تدابیری که برای ایجاد رفاه عمومی باید اتخاذ شود . اصول

مزبور عبارتست از :

اولا - تعیین میزان محصول ملی که حاصل کلیه فعالیتهای يك واحد اقتصادی

است و موثر در سطح مصرف و تشکیل ثروت بمنظور تامین رفاه فعلی و آتی اجتماع

می باشد .

ثانیا - نحوه بدست آوردن محصول ملی بر اثر بکار بردن وسایل تولید

ثالثا - ترکیب محصول ملی بر حسب نوع کالاها و خدمات و تقسیم بندی

عوامل تولید در رشته های مختلف.

رابعاً - تقسیم محصول ملی بین افراد جامعه بصورت درآمد آنان متناسب

شرایط اقتصادی و اجتماعی و اخلاقی

خامساً - توسعه و پیشرفت اقتصادی که بآن وسیله ظرفیت تولیدی افزایش

پیدا می کند .

منظور از دانش اقتصادی پدیده های این نیست که نیازمندی های فعلی و مادی

اشخاص و افراد تا همین شود بلکه شامل رفع حوائج نهائی و آتی افراد بشر نیز می باشد.

چنین دانشی سعی دارد جامعه بشری را که مشتمل بر افکار و عقاید و ادیان و مذاهب

مختلف بوده و شامل جماعتی با فرهنگها و سنن متفاوت میباشد ارضا خاطر نماید و

خواسته های جسمی و روحی آنان را از هر جهت ولو مربوط بزمانهای آینده باشد عملی

سازد .

ارتباط علم اقتصاد با سایر علوم

علم اقتصاد از جمله علوم اجتماعی است و با اینکه موضوع هر یک از علوم اجتماعی از

قبیل حقوق - تاریخ - جغرافیا - جامعه شناسی - روانشناسی - علم سیاست و

غیره جدا می باشد لیکن حد فاصل قلمرو هر یک را نمیتوان بطور مشخص معلوم کرد .

موضوع علم اقتصاد با اینکه تا حدی مستقل از سایر علوم اجتماعی است لیکن با هر یک

از آنها روابط ناگسستگی دارد .

مثلا در جغرافیا تاثيرات مکانی مورد مطالعه قرار میگیرد و با توسعه اشرفیتهای اقتصادی در محیط ها و نواحی مختلف سنجیده میشود و در روابط علم اقتصاد با جامعه شناسی لازم بتذکر نیست که سنن و عادات جامعه ، معتقدات ملی و نحوه روابط جوامع مختلف در چگونگی پیدایش و تحولات اقتصادی اثر کلنی دارد و علم اقتصاد ناگزیر است که از جامعه شناسی در این زمینه استفاده کند . اینک با توجه به این مقدمه اول منطقه جیرفت را از نظر وضع جغرافیائی و جامعه شناسی می شناسیم و پس از معرفت به اوضاع و احوال آن وارد بحث در سازمان عمران جیرفت میشویم :

(وضع عمومی جغرافیائی جنوب شرقی ایران)

منطقه جنوب شرقی ایران از نظر شرایط اقتصادی و اجتماعی و وضع جغرافیائی و فرهنگی دارای مشخصات مخصوص بختود است . مشخصات مذکور عبارتند از مسافت زیادى که منطقه را از مراکز اداری و اقتصادی مهم کشور جدا میسازد و صحرای مرکزی و سلسله کوههای کرمان که منطقه را از سایر مناطق کشور مجزی میکند . قسمت اعظم منطقه که وسعت آن در حدود / ۲۵۰۰۰۰ کیلومتر مربع است تقریباً صحرا یا شبه صحراست .

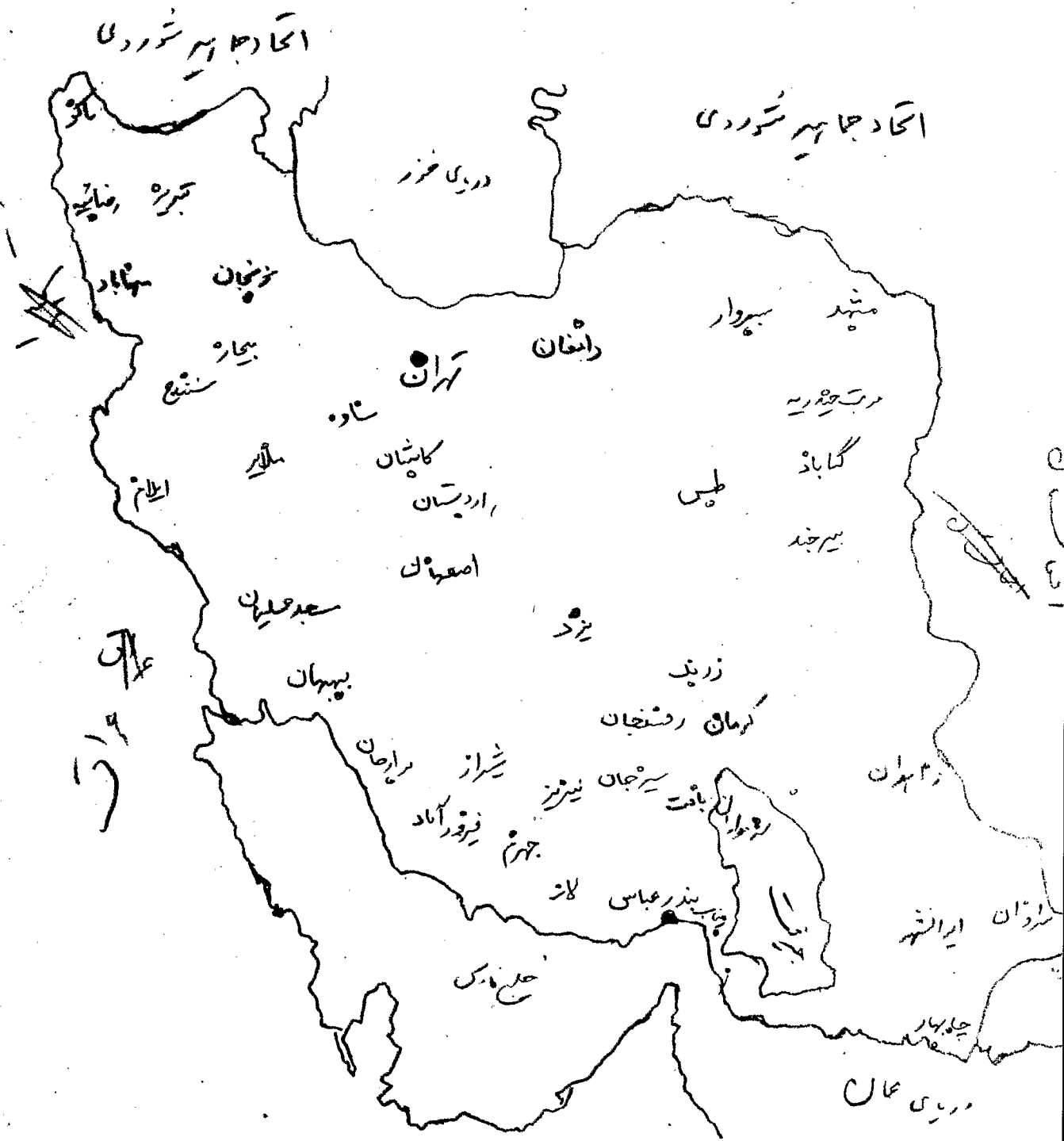
ناحیه جیرفت

ناحیه جیرفت در ۲۸۸ کیلومتری جنوب شرقی کرمان واقع شده است این شهرستان از لحاظ تقسیمات کشوری یکی از شهرستانهای تابعه استان کرمان بوده و مرکز آن شهرستان سبزواران است. شهرستان مذکور دارای ۴ بخش سبزواران - ساردوئیه - جبال بارز و کهنوج می باشد تعداد دهات جیرفت اعم از دایرو بایر ۱۶۲۰ / قریه است.

طول شهرستان جیرفت (شمالی - جنوبی) در حدود ۳۰۰ کیلومتر و عرض آن (شرقی - غربی) در حدود ۱۷۰ کیلومتر است و دارای مساحتی در حدود ۵۰ هزار کیلومتر مربع می باشد .

کوه ها - این شهرستان از طرف شمال شرقی توسط کوههای جبال سارز (بارتفاع حداکثر / ۳۹۰۰ متر از سطح دریا) و کوههای ساردوئیه (بارتفاع حداکثر / ۲۶۵۰ متر) و از سوی غرب و شمال غرب بوسیله کوهستان اسفندقه (بارتفاع حداکثر / ۲۴۰۰ متر) احاطه گردیده است و از جنوب محدود است به سلسله جبال بشاگرد و باتلاق جازموریان .

جلگه ها - چندین رشته کوهستانهای نسبتاً کم ارتفاع نیز در داخل ناحیه فوق الذکر قرار گرفته و در نتیجه تقاطع آنها سه جلگه عمده سبزواران - رودبار و

۱۹۷۹

۱۰

فاریاب بوجود آمده است.

۱- جلگه سبزواران (بارتفاع ۴۰۰ تا ۶۰۰ متر از سطح دریا) در شمال غربی جیرفت قرار دارد و در حدود ۷۰ درصد کلیه فعالیت‌های کشاورزی مناطقی گرمسیری در این جلگه متمرکز شده است و وسعت جلگه سبزواران در حدود ۲۵۰ (کیلو متر مربع) می باشد. فعالیت کشاورزی در جنوب شرقی این جلگه بیش از سایر نواحی آنست. در کتاب راهنمای شهرستان های ایران که از انتشارات سازمان فار است و در اول اسفند سال ۱۳۴۵ منتشر شده راجع به سبزواران (جیرفت) چنین نوشته شده است :

* اوضاع طبیعی - سبزواران یکی از شهرستانهای استان هشتم کرمان است که از شمال بشهرستان بم و سیر (از شهرستان سیرجان) از مشرق بشهرستان بم و ایرانشهر از جنوب به بخش جاسک (از شهرستان میناب) از مغرب بشهرستان های بافت و میناب محدود می باشد شهر سبزواران در ۵۷ درجه و ۴۵ دقیقه طول و ۲۸ درجه و ۲۹ دقیقه عرض جغرافیائی قرار دارد و وسعت آن ۴۷۳ هکتار است نزدیکترین شهرستان بآن بم با فاصله ۱۳۰ کیلومتر است. فاصله سبزواران تا کرمان (مرکز استان) ۲۸۱ کیلومتر و تا تهران ۱۳۵۷ کیلومتر است از نظر درجه بندی شهرستان درجه ۳ محسوب میشود .

خرابه های شهر قدیم جیرفت در دو کیلومتری مغرب سبزواران قرار دارد که

در آن خرابه ها دانه های گرانبها و قطعات طلا یافت شده است چیرفت در زمان
 قنده مغول آباد بود ولی بواسطه زلزله و خرابی سد ویران گشته است (شرح آن در
 کتاب نزهه القلوب و معجم البلدان بیان گردیده است)*

۲- جلگه رود یارب - جلگه رود یارب در جنوب جلگه سبزواران واقع شده است. این
 جلگه دارای وسعت نسبتاً زیاد و جمعیت کم و پراکنده بوده و تاکنون توسعه زیادی
 نیافته است.

۳- جلگه فاریاب - جلگه فاریاب در جنوب غربی جلگه سبزواران واقع شده
 از طرف مشرق به جلگه رود یارب از شمال به اسفند قهوه از جنوب به منوجان و شهر
 بند عباس محدود است وسعت جلگه فاریاب کمتر از جلگه قبلی بوده و در حدود
 ۵۰۰ کیلومتر است.

آب و هوا - آب و هوای چیرفت در جلگه های مرکزی و جنوبی گرم و مرطوب و
 در نواحی کوهستانی سرد می باشد فواصلی که مناطق سرد سیری و گرم سیری را از یکدیگر
 جدا می کند بسیار کوتاه است.

طبق بررسی که اداره کل هواشناسی در سه سال متوالی بعمل آورده حد اکثر
 مطلق حرارت در حوالی سبزواران به ۵۲ درجه سانتیگراد و معدل حداکثر
 حرارت به ۴۷ درجه رسیده است و حداقل حرارت ۵ درجه بالای صفر بوده است.

بر اساس اطلاعات محلی در ۲۰ سال گذشته درجه هوای جلگه سبزواران فقط یکبار بصر رسیده است. طبق گزارش اداره کل هواشناسی حد متوسط بارندگی در سالهای اخیر در حوالی سبزواران در حدود ۱۳۰ میلیمتر بوده است. حداکثر بارندگی در بهمن ماه سال ۳۲ رخ داده و میزان آن ۳۲ میلیمتر بوده است لیکن در ماههای خرداد تا آبانماه سال مزبور میزان بارندگی صفر بوده است.

بادها - خوشبختانه این منطقه دارای بادهای خیلی شدید نمی باشد حداکثر سرعت باد ۴ کیلومتر در ساعت و جهت وزش باد جنوب شرقی می باشد. یک باد خشک شدید در تابستان از جهت شمال و شمال شرقی بعدت چند روز میوزد که در صورت شدت موجب سوزاندن برگها و ریزش آنها میشود.

رودخانه ها - مهمترین رودخانه های جیرفت عبارتند از:

۱- هلیل رود که از کوههای لاله زار - گوغر - رابرو بهر آسمان سرچشمه گرفته پس از عبور از بافت، سارد و قیه در شمال غربی شهرستان وارد جلگه جیرفت میشود. هلیل رود پرآبترین رودخانه این منطقه است که از شهر سبزواران و نواحی مرکزی جلگه سبزواران عبور کرده و پس از طی قسمتی از جلگه رود بار به هامون جازموریان میریزد.

۲- رودخانه شوراقلل کوههای بارز - تاشکوم - گور سرچشمه میگیرد و در شمال